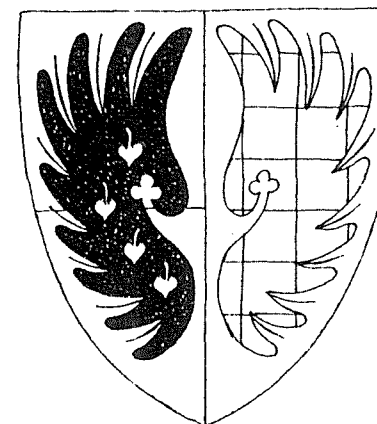

10

Poprava na Staroměstském náměstí

Letos si připomínáme 350.výročí popravý vůdců stavovské odboje na Staroměstském náměstí v Praze. Tomuto tématu byla již věnována řada studií, v převážné většině vytvářejících mýthus "27 českých pánů" ověnčených gloriolou národních mučedníků. I když se dnes díváme na celé období tzv. české války podstatně střízlivěji, než generace minulá, chtěli bychom připomenout znaky těch, jichž různá stanoviska i lidskou slabost nakonec bezesporu překonalo přesvědčení, že umírají za věc spravedlivou.

Konečné rozsudky, dle nichž odsouzeno 45 osob ke ztrátě hrdla, cti a majetku, byly vyhlášeny 19. a 20.června 1621. Císařským rozhodnutím je sedmnácti z nich udělena milost a tak vyšlo příštího dne na popraviště 28 odsouzených: tři ze stavu panského, sedm rytířů a osmnáct měšťanů. Obecné povědomí je však v rozporu se skutečností nejen unifikací stavovské příslušnosti, ale i národnosti odsouzených, kterou totiž při nejlepší vůli nelze jednoznačně označit jako českou. Pořadí jednotlivých osob, v kterém se seudobé prameny rozcházejí, uvádím ve formě obvykle tradované, odpovídající stavovskému rozdělení.

JOACHIM ONDŘEJ SCHLICK z HOLEJČE, hrabě z PASAUNU a z LOKTE, na SVIJANECH a ROVNI. Jeden z vůdčích radikálních představitelů stavovské oposice. Roku 1609 zvolen defensorem, za povstání direktorem. Původně stoupenec kurfiřta saského, ale po volbě Friedrichově přešel na stranu falckou. Nejvyšší sudí zemský a fojt v Lužici. Po bitvě bělohorské prchl z Čech, ale byl saským kurfiřtem zajat a po delším věznění v Drážďanech vydán do Prahy.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

Pro upřesnění dodávám, že křídlo v pravém klenotu má být přeloženo pokosem zlatým břevnem a posázeno zlatými srděčky. Srovnaj: Siebmacher, Johann: New Wapenbuch... Theil I. Norimbergae, 1605, Taf. 16 a vyobrazení na mincích, Miltner: Privatmünzen, Taf. 48, 49. Nověji Nemeškal, Lubomír: Jáchymovská mincovna v I. pol. 16. stol., Praha, ČSAV 1964. Tab. 5 č. 17, 18.

VÁCLAV BUDOVEC z BUDOVA na HRADIŠTI, KLÁŠTEŘE a ZASADCE. Jeden z předních politických vůdců české reformace. Již v mládí procestoval téměř celou Evropu, pobyl i sedm let v Turcku, kde se seznámil s učením Koránu, a po návratu napsal proti němu známé polemické dílo Antialkorán. Roku 1607 byl povýšen do panského stavu. Rada císařů Rudolfa a Matyáše, jedna z předních osobností v bojích o Majestát; za povstání byl zvolen direktorem. Během vlády Friedrichovy pak prezident apelačního soudu a strážce české koruny.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

Tak je vymalován i při Budovcově vlastneručním zápisu v památníku Aschpana von Hag. UK Praha: MS XXIII F 17 fol. 13 a.

KRYŠTOF HARANT z POLŽIC a BEZDRUŽIC a na PECCE. Všestranně vzdělaný potomek staročeské rytířské rodiny, proslulý mezi současníky především cestou do Svaté země a hudebním dílem. Byl jako rada a komorník císaře Rudolfa povýšen roku 1603 do panského stavu. Na počátku povstání přestoupil od katolictví k podbojím. Stavovský vojenský komisař, Friedrichův rada, komorník a prezident české komory.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

KAŠPAR KAPLÍŘ rytíř ze SULEVIC na MILČÍNĚ, NEUSTUPOVĚ a VOTICÍCH. Nejstarší z odsouzených, zastával v době předbělohorské řadu dvorských a zemských úřadů. Hlava stavu rytířského, za povstání direktor a písař zemský.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

PROKOP DVOŘECKÝ rytíř z OLBRAMOVIC na KYSTRĚ a VRŠOVICÍCH. Direktor a správce zemský stavu středního, královský rada, podkomorí a nejvyšší berník království Českého.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

FRIEDRICH rytíř z BÍLÉ na ŘEHLOVICÍCH a CHOTIMÍŘI. Direktor a zemský rada stavu rytířského, hejtman lén České koruny a člen deputací na sjezd stavů slezských a ke kurfiřtu saskému.

Z n a k : V modrém štítě zlaté ostrev provázená dvěma stříbrnými, vně obrácenými sekerami se třemi háky na toporech. Turnajský helm s točenicí a pokryvadly modro stříbrnými nese dvě modře a stříbrně dělená křídla a mezi nimi zlatou ostrev.

JINDŘICH rytíř OTTA z LOSU a na KOMÁROVĚ. Direktor stavu středního, královský rada a komorník, podkomorí královských věnných měst a druhý purkrabí karlíštejnský.

Z n a k : V červeném štítě zlatá divoká kočka. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly červeně zlatými nese zlatý teulec a v něm tři pštrosí péra /červené, zlaté, červené/.

Pečeť reprodukuje Masák, Antonín: Pečetí šlechty české, moravské a slezské. Praha, 1911. Tab. IV. č. 2. Že nejde o lišku, jak se často uvádí, je patrné i z velkého znaku na zvonu v kostele sv. Jakuba v Konicích, okr. Nymburk.

DIVIŠ CZERNIN rytíř z CHUDENIC na NEDRAHOVICÍCH. Jediný katolík mezi odsouzenými. Jako hejtman Pražského hradu vpustil ozbrojené stavy a napomohl tak defenestraci. Rada dvorského a komorního soudu a nejvyšší hofmistr.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

VILÉM rytíř KONECCHLUMSKÝ z KONECCHLUMÍ. Válečný komisař stavovského vojska v kraji chrudimském a čáslavském.

Z n a k : V modrém štítě pošikem tři stříbrná břevna. Turnajský helm s točenicí a pokryvadly modro stříbrnými nese tři pštrosí péra /modré, stříbrné, modré/.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 900. 1608 10.3.

BUHUSLAV st. rytíř z MICHALOVIC na RVENICÍCH a NOVÉM SEDLE. Dlouholetý místopísař království Českého, direktor za stav rytířský a purkrabí kraje hradeckého.

Z n a k : V červeně zlatě černě děleném štítě vyrůstá ze tří zelených vršků stříbrný beran. Nad štítem kolčí helm s pokryvadly vpravo červeně stříbrnými, vlevo černo zlatými a točenicí. Nese dva bůvolí rohy, pravý stříbrno červený, levý černo zlatý a mezi nimi berana jako ve štítě.

SUAR, Praha: Saalbuch 286 fol. 28. 1554 14.9.

Ve vyobrazeních v místnostech desk zemských Pražského hradu a ve sněmovních artikulích z roku 1609 je však štít červeně, černo, zlatý.

VALENTIN KOCHAN z PRACHOVÉ. Mistr svobodných umění, písař a přední radní Nového Města pražského, defensor a direktor třetího stavu.

Z n a k : Zlatě a černě polcený štít, v jehož pravé polovině černá, v levé stříbrná lilie. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly vpravo černo zlatými, vlevo černo stříbrnými nese dvě složená orlí křídla, přední černé, zadní zlaté. Přes obě pokosem stříbrně břevno a v něm zlatá lilie.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol. 49 b. 1582 28.5.

TOBIÁŠ ŠTEFEK z KOLODĚJ. Zprvu regent statků rodu Smiřických, později měšťan Nového Města pražského, přisedící dese-

FRIEDRICH rytíř z BÍLÉ na ŘEHLOVICÍCH a CHOTIMĚŘI

JINDŘICH rytíř OTTA z LOSU a na KOMÁROVĚ

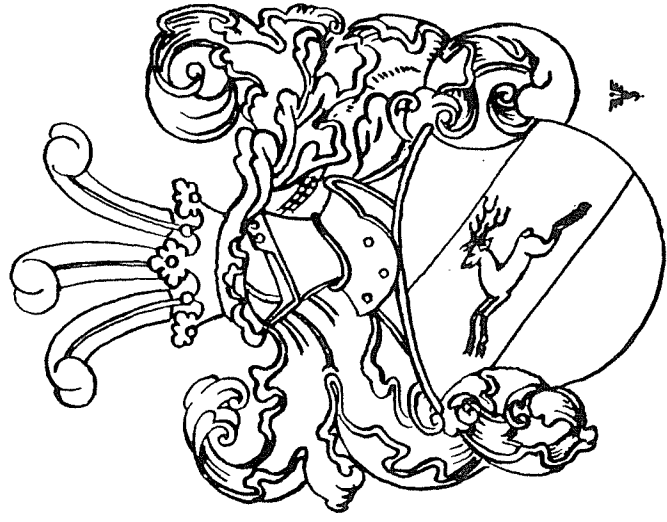
VILÉM rytíř KONECHTLUNSKÝ z KONECHTLŮ

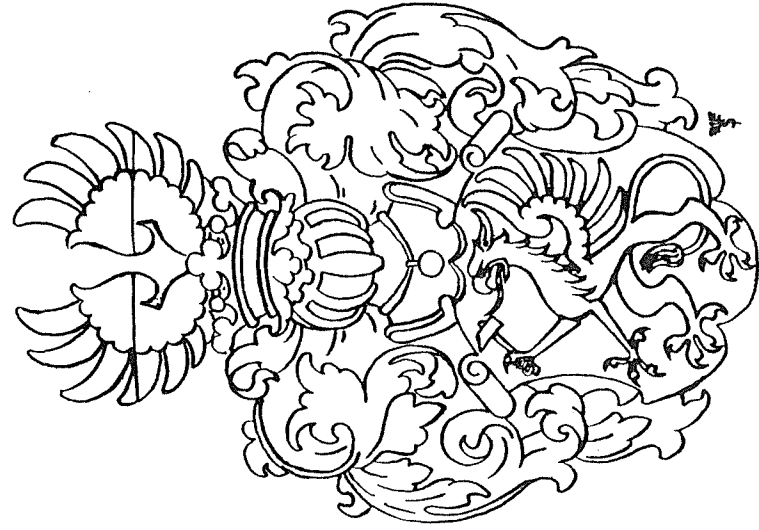
BOHUSLAV st. rytíř z MICHALOVIC na RVENICÍCH

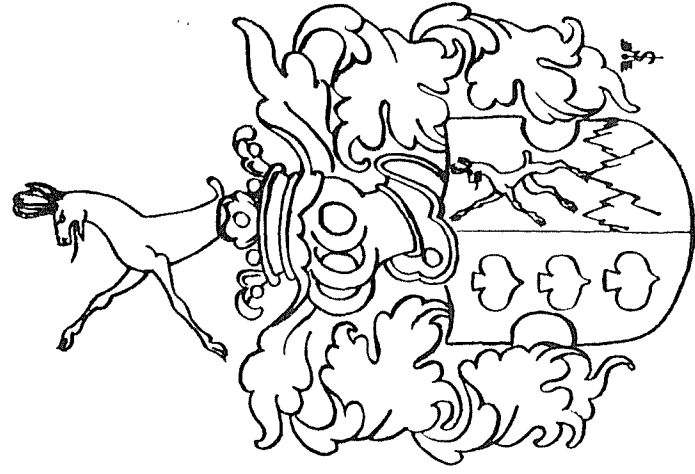
VALENTIN KOCHAN Z PRACHOVÉ

TOBIÁŠ ŠTEFEK Z KOLODĚJ

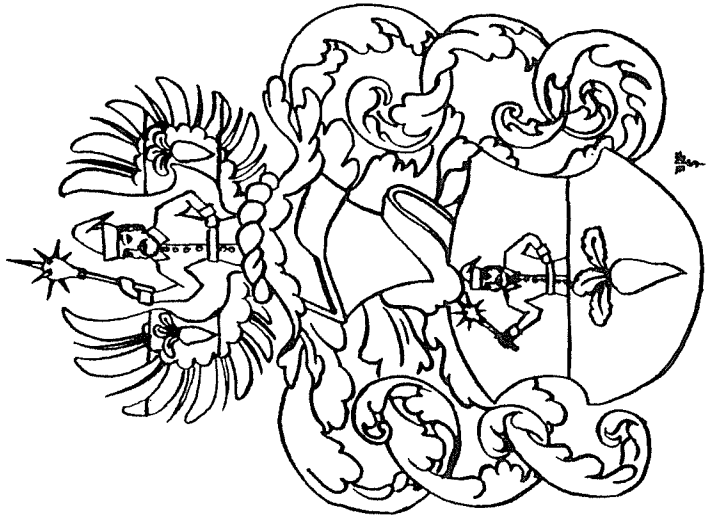
KRYŠTOF KLOBEN Z KLOBENSPEŇKU

JAN ET. SULTYS Z FELSDONFU

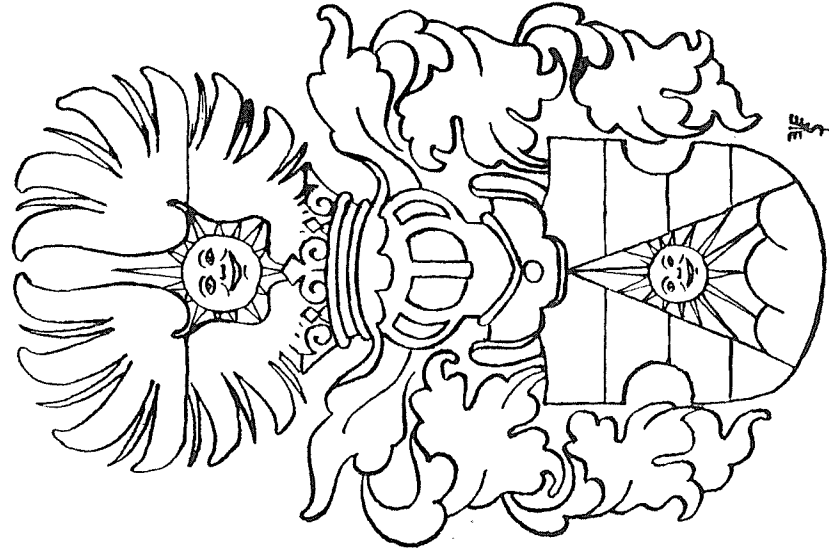
MAXMILIÁN HOŠŤÁLEK z JAVOŘIC

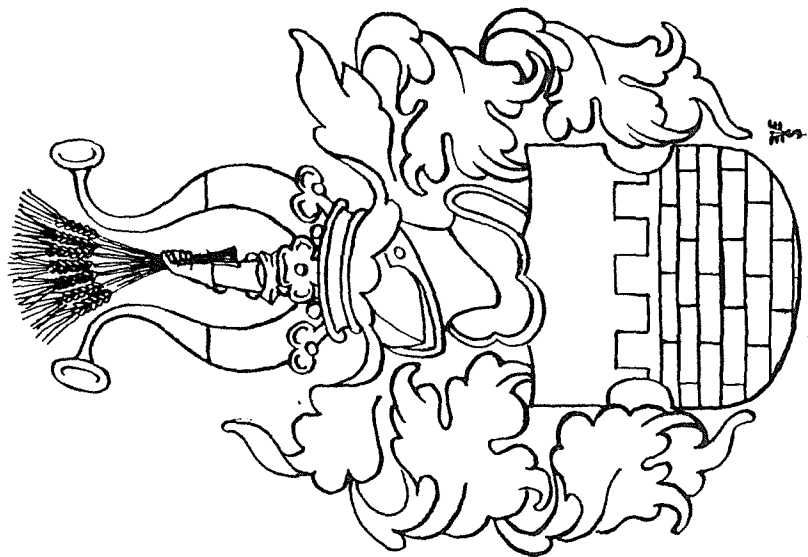
DR. LEANDER RÜPPEL z RUPPACHU

DR. JIŘÍ HAUENSCHILD z FÜRSTENFELDU

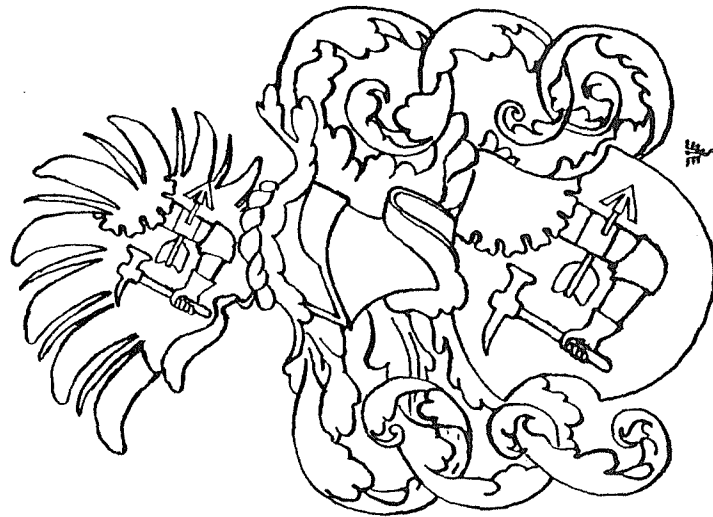
JAN KUTNAUER a SIMON SUŠICKÝ z SONNENSTEINA

Vojtěch Vojtěchovský z Uhřetova

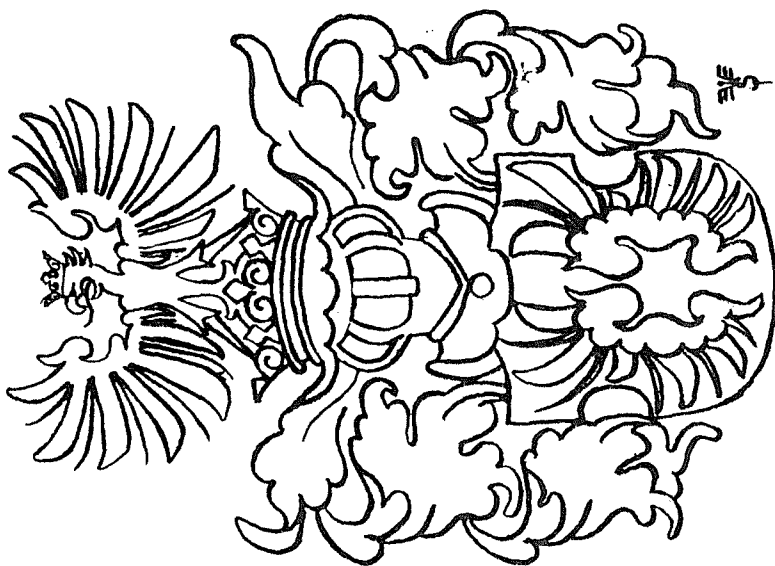
Václav Mašterovský z Jizbice

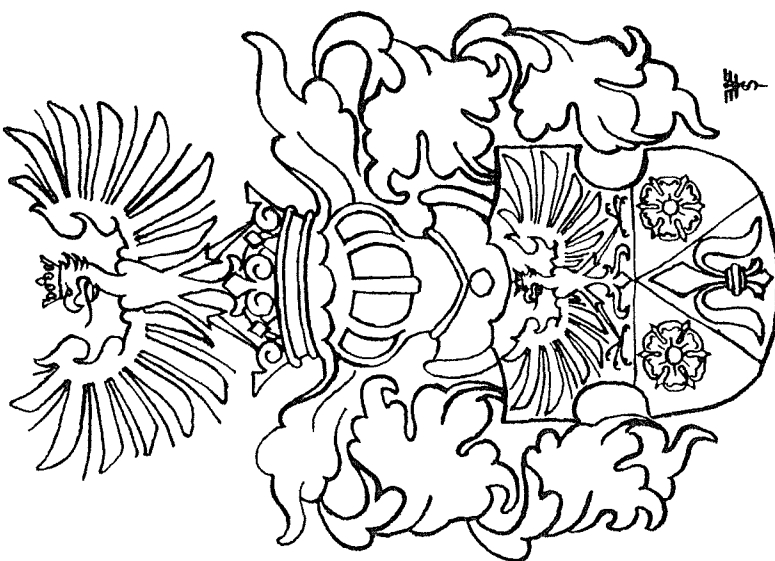
Jindřich Kozel z Pečlínovce

Ondřej Kocour z Vořína

JAN THEODOR SIXT z OTTERSORFU

ŠIMON VOKÁČ z CHÝŠ a ŠPICBERKA

tipanského úřadu a direktor za třetí stav.
 Z n a k : Ve zlatém štítě modré břevno pokosem a v něm je-
 len přirozené barvy o osmi parozích. Korunovaný kolčí helm
 s přikryvadly modře zlatými nese tři pštrosí péra: modré,
 zlaté, modré.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol.369. 1593 12.2.

JOHANNES JESSENIUS de MAGNA JESSEN. Potomek slovenské
 zemanské rodiny, sám rodem ze slezské Vratislavi, přichází
 roku 1602 natrvalo do Prahy provázen pověstí věhlasného a-
 natoma a rektora würtensberské university. Zprvu osobní lé-
 kař císařův, profesor a později rektor pražského vysokého
 učení. Byl získán pro aktivní politickou činnost Bohuslavem
 z Michalovic. Působil především jako stavovský vyslanec na
 uherském sněmu a člen deputace, jednající o vojenskou po-
 moc s knížetem sedmihradským.

Z n a k : Popis a vyobrazení viz Erbovní sešit 6/7.

Ve zlatém štítě na trojvrší strom /jasan/. Za ním!!
 kráčeující černý medvěd se vzad obrácenou hlavou. Z levého
 horního okraje vynikají dvě!! červeně oděné ruce, bodají-
 cí jej šípem. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly vpravo
 černo zlatými, vlevo černo stříbrnými nese rostoucího
 černého medvěda držícího zelenou ratolest.

Tak je vymalován při vlastnoručním zápisu v památku
 Tychona Brahe mladšího.KNM, Praha: VI F 44 fol. 24. Shodně
 zobrazen i na pamětních medailích často porůznu reproduko-
 vaných.

KRYŠTOF KHOBER z KHOBERSPERKU. Měšťan Menšího Města praž-
 ského, slezského původu, ingressator menších desk zemských,
 účetní při české komoře, defensor a direktor stavu městské-
 ho a člen poselstva stavů ke kurfiřtu saskému.

Z n a k : Ve zlatém štítě modrý gryf drží v pravém spáru
 kladivo. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly modře zla-
 tými nese dvě dělená orlí křídla, pravé zlaté modré a levé
 modře zlaté.

Zachován je např. na několika knižních vazbách z Khobe-
 rovy knihovny /Strahov: ACH XIII 25, DO IV 4, Knihovna Národ-
 ního Muzea: II C 1/

JAN st. ŠULTYS z FELSDORFU. Měšťan a primas Kutné Hory.
 Proti své vůli zvolen mezi direktory za stav městský.

Z n a k : V pravé modré polovině polceného štítu tři zlaté
 "vlasské čamrdy", v levé zlaté polovině na skále kamzík
 přirozené barvy. Korunovaný helm s pokryvadly vpravo modro
 a vlevo černo zlatými nese rostoucího kamzika.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 820. 1604 22.10.

MAXMILIÁN HOŠTÁLEK z JAVOŘIC. Žatecký primátor, jenž se
 s jinými již roku 1617 vyslovil na sněmu proti přijetí arci-
 knížete Ferdinanda za krále českého. Je zbaven úřadu a za
 povstání je stavy jakoby v náhradu jmenován direktorem.
 Slavně uvítal Friedricha Falckého v Žatci při jeho cestě do
 Prahy a ubytoval ve svém domě.

Z n a k : Z levého okraje štítu vyskakuje z lesa jelen s hrdlem prostřeleným šípem. Kolčí helm s točenicí nese vyrůstajícího jelena s prostřeleným hrdlem.

Doložen je na knižních vazbách rodinných /Strahov: AV XII 62/. Sedláček s. 412-413 uvádí blason včetně tinktur s odkazem na Jakubičkovu sbírku a Krále s. 329. V tomto případě se však jedná o omyl, neboť Králem uváděné rodiny jsou erbovními strýci erbu a predikátu ze Závětic - tedy Škrétů - nikoli z Javořic, jak mylně přepisuje partně dle A. Doerra s. 49. Rovněž Sedláčkův odkaz na Miltnerovy Privatmünzen je bezcenný, neboť se jedná o novodobé padělky. Tinkturey /štít modrý, les zelený, jelen zlatý či přirozené barvy/ jsou literaturou uváděny bez dobových dekladů.

Dr. LEANDER RÜPPEL z RUPPACHU. Měšťan Starého Města pražského, právník, tajný rada kurfiřtů falckého a saského a agent dalších říšských knížat při dvoře.

Z n a k : V horní zlaté polovině děleného štítu rostoucí bradatý muž v černém kabátci se zlatými knoflíky, pásem, límcem a manžetami; se špičatou vzad zvrácenou černou čepicí se zlatým lemem. Levicí v bok a v pravici drží válečnou palici. Ve spodní modré polovině řepa přirozené barvy. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly černo zlatými nese dvě křídla, pravé černo modro zlaté a levé opačných barev; v jejich prostřední části řepa jako ve štítě a mezi nimi muž s válečnou palicí.

Kurpfälzische Wappenrolle fol. 453 1598 17.9.
Archiv für Sippenforschung Jg 1931 Heft 11.

Dr. JIŘÍ HAUENSCHILD z FÜRSTENFELDU. Měšťan Starého Města pražského, právník, rada nad apelacemi a člen stavebské deputace ke kurfiřtu saskému.

Z n a k : Ve zlatém štítě oděnc s napřaženým mečem přes levé rameno. V pravém horním rohu obrněný štít. Turnajský helm s točenicí a pokryvadly modro zlatými nese oděnce.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol. 80. 1583 29.8.

JAN KUTNAUER ze SONNENSTEINA. Purkmistr a vojenský hejtman Starého Města pražského.

SIMEON SUŠICKÝ ze SONNENSTEINA. Radní Starého Města pražského a stavebský správce jezuitské koleje.

Z n a k : Ve dvakrát černo zlaté děleném štítě červená špičce, v ní nad stříbrným trojvrším zlaté slunce. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly vpravo černo zlatými a vlevo červeno stříbrnými nese dvě orlí křídla, pravé černo zlaté, levé stříbrno červené a mezi nimi zlaté slunce.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 985 b. 1599 4.6.
1609 20.8.

NATHANAEL VODŇANSKÝ z URAČOVA. Primas Starého Města pražského, registrátor české komory, defensor a direktor třetího stavu. Již v mládí procestoval Itálii a byl literárně činný především jako překladatel.

Z n a k : V modrém štítě zlatá hradební zeď. Korunovaný kolčí helm s pokryvadly modro zlatými nese dva bývolí rohy týchž barev a mezi nimi obrněnou paži, držící sedm ječných klasů.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 802 b. 1604 24.7.

VÁCLAV MAŠTEŘOVSKÝ /LITOMĚŘICKÝ/ z JIZBICE. Měšťan Starého Města pražského a spolu se Simeonem Sušickým správce jezuitské koleje.

Z n a k : Štít rozdělen stříbrnou křeví, horní pole černé, spodní modré a v něm zlatá koruna. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly vpravo černo zlatými, vlevo modro stříbrnými nese dvě orlí křídla, pravé zlato černé a levé modro stříbrné.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 a fol. 341 b. 1592 19.8.

JINDŘICH KOZEL z PECLINOVCE. Písař, radní a válečný komisař Nového Města pražského a pokladník třetího stavu.

Z n a k : Z levého horního okraje červeného štítu vyniká z oblaku obrněná paže držící válečné kladivo na zlatém teporu, nad loktem prostřelená zlatým šípem. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly červeno stříbrnými nese dvě složená orlí křídla, zadní stříbrné, přední červené a na něm paže jako ve štítě.

SUAR, Praha: Saalbuch 22 fol. 123. 1612 12.11.

ONDŘEJ KOCOUR z VOTÍNA. Měšťan a radní Nového Města pražského.

Z n a k : V modrém štítě stříbrná hrabba s otevřenou branou /zlatou/ a pěti stínkami. Za ní vyrůstá půl stříbrného gryfa. Kolčí helm s točenicí a pokryvadly modro stříbrnými nese půl stříbrného gryfa s modrým pravým křídlem.

SUAR, Praha: Česká dvorská kancelář sig. IV D 1 kart. 450.

Ve středu 21. dubna 1574 dostali bratři Kocourové znak a predikát z Votína, tak jako kdysi Blažej Nožička, který zemřel bez potomků.

JIŘÍ ŘEČICKÝ. Velmi zámožný měšťan a radní Nového Města pražského. Jako vojenský komisař organizoval vojenskou hotovost a zúčastnil se při odzbrojování katolíků.

MICHAEL WITTMANN. Měšťan Nového Města pražského, činný stejně jako Řečický.

Oba posledně uvedení jako jediní z popravených erbu neměli.

ŠIMON VOKÁČ z CHÝŠ a ŠPICBERKA. Měšťan a radní Nového Města pražského, válečný komisař a hejtman novoměstské kompanie.

Z n a k : V horní červené polovině děleného štítu stříbrná, zlatě korunovaná orlice. Ve spodní stříbrné polovině červená špičce provázená dvěma červenými růžemi a v ní stříbrná lilie. Korunovaný turnajský helm s pokryvadly červeno stříbrnými nese stříbrnou orlici ze štítu.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 921 1608 15.9.

JAN THEODOR SIXT z OTTERSODRFU. Tento bývalý defensor a direktor stavu městského byl odsouzen k smrti, byla mu však udělena milost s tím, že bude vyhlášena až na popravním lešení.

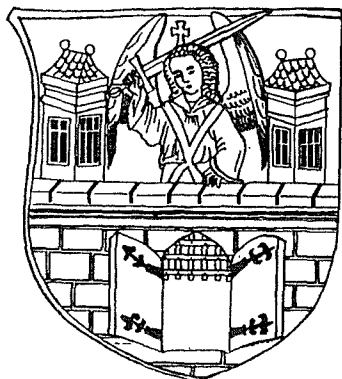
Z n a k : Ve zlatém štítě dvě černá křídla. Turnajský korunovaný helm s pokryvadly černo zlatými nese černou erlici se zlatou zbrojí.

SUAR, Praha: Saalbuch 12 b fol. 827. bez data /asi 1604/

Pavel R. Pokorný

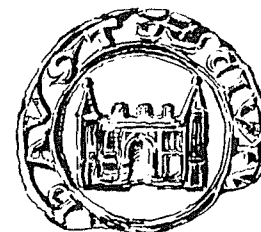
Znak města Domažlic

Nejstarší prameny hovoří o pomezním hradu a trhové osadě již v 10. století, pod starým jménem Thuš /Tugosc, Thust, Tusta, Taugst - odtud německé Taus/. Kolem roku 1265 založil zde Přemysl Otakar II. hrazené město, jež nadáno právy měst královských. Hrad byl střediskem župy domažlické, sídlili zde župani a později královští purkrabí. Městský znak pozůstal ze štítu s městskou zdí, otevřenou branou a dvěma věžemi, jak též ukazuje nejstarší pečet na listině z roku 1363. Tento znak polepšil majestátem daným na Hradě pražském dne 4. srpna 1481 král Vladislav II. a pe-

velil, aby "na budoucno své potřeby obecní pečeti mohli voskem červeným". Polepšený erb vypisuje se takto: štít modrý, v němž u spodku na zeleném trávníku jest zeď se stínkami z bílého kamene tesaného, v níž brána otevřená s mříží vysutou a za zdí tou dvě věže čtyřhranných, každá o jednom okně, s červenou střechou sedlovou a makovicemi zlatými se spatřuje. Mezi těmito věžemi vyniká anděl v bílém rouše, se zlatými křídly, maje přes prsa žlutou štolu přiloženou a na hlavě křížek zlatý, v pravé pak ruce meč nahý, jakoby k ochraně vztažený.

Při zmínce o Domažlicích nutno vzpomenout i na udatné strážce hranic zemských, pomezních hvozdů a přechodů přes ně vedoucích, na Chody. Ti požívali ve svých vesnicích téžže práv jako města královská, podle privilegia, daného jim králem

Janem Lucemburským v roce 1325 a později mnohokrát potvrzeného českými králi, naposled roku 1612 králem Matyášem. Správou podléhali královskému purkrabí na hradě domažlickém, kde měli též v úschově svá privilegia, prapor i pečetidlo - se znamením čakanu a opisem S.CHODOWE Z DOMAZLICZ. Všeobecně rozšířené povědomí o "znaku" Chodů, totiž psi hlavě, je historicky zcela neopodstatněná beletristická fikce především Aloise Jiráska i jiných, podepřená kresbami řady výtvarníků - neheraldiků. "Psohlavec" v minulosti znamenalo hrubou urážku; od toho dodnes používané úsloví "nasazovat někomu psi hlavu".

Karel Liška

heraldická expozice v Častolovicích

Letos na jaře byl ve východočeském zámku v Častolovicích instalován soubor znaků držitelů zdejšího panství, který pro expozici vypracovala paní Julie Bubnová-Mühlová. Celek obsahuje 10 barevných znaků; pánů z Častolovic - 1435, z Lichtenburka 1435 - 1454, Jiřího z Poděbrad a Kunštátu 1454 - 1472, knížat z Münsterbergu 1472 - 1495, pánů z Pernštejna 1495 až 1555, Albrechta Brücknara z Brucksteina 1570 - 1575, královské komory 1575 - 1577, Oppersdorffů z Dubu 1577 - 1684, Tomáše Czernina z Chudenic 1684 - 1694 a Sternbergů 1694 - 1948. Pro úplnost jsou v souboru jmenně uvedeni i Arnošt falckrabí Rýnský 1556 - 1559 a Jindřich z Regorn 1559 - 1570; jejich

znaky však prozatím chybí, neboť nejsou dostatečně archivá-liemi ověřeny. Vkusný častolovický soubor jistě poslouží ja-ko dobrá propagace heraldiky.

mfawb

Generál "Velké armády"

Je k nevíře, že by taková událost, jakou byla smrt a po-
hřeb napoleonského generála Emonda d'Esclevina /1765 - 1813/
v malém českém městě zapadla zcela v zapomenutí. A přece se
tak stalo. Náhodou nalezl jsem u Sommera /6/ nepatrnou zmín-
ku, že v Chlumci nad Cidlinou byl při hřbitovním kostelíku
S.Trojice /který je ve znaku města/ roku 1813 pohřben váleč-
ný zajatec generál J.B. baron Emend d'Esclevin. Nikde jinde
v české literatuře jsem se o něm nedočetl, dokonce ani tak
podrobné dílo, jakým jsou Kuhnovy dějiny /5/, ho nepřipomíná.

Na jeho biografii průběžně pracuji a proto podávám tu
krátkou zprávu se základními údaji a s přihlédnutím k heral-
dice.

V matrice zemřelých města Chlumce nad Cidlinou čteme ke
dni 29. prosince 1813, že na Hradeckém předměstí v čp. 2 ze-
mřel "am Faulfieber, de la fievre adynamique, der Herr fran-
cözische General Baron Emend d'Esclevin /Joseph Balthasar/
von Antibes in der Provence, 49 Jahre alt". /Pohřeb dne 31.
prosince/. Zápis v druhopise matriky se poněkud liší, tam
čteme "...der francözische Kriegsgefangener General...".

Kým vlastně byl tento Francouz, který spočinul v české
země? Podle informací, které jsem získal laskavostí pracov-
níků z Musée nationale de la Légion d'Honneur v Paříži, na-
rodil se dne 20. března 1765 v Antibes, přístavním městě,
dnes v departementu Alpes-Maritimes. Vojenskou dráhu započal
jako peruťík pobřežního dělostřelectva ke dni 20. prosince
1780. Pak sloužil porůznu na moři, na Martiniku i v Evropě,
byl velitelem dělostřelectva v Benátkách a Miláně, byl zajat
v námořní bitvě u Abukiru, osvobozen a znovu v poli zraněn
u Lützenu. Brigádním generálem se stal 4. srpna 1813. V bitvě
u Chlumu /Kulm/ byl těžce raněn a posléze zajat při kapitu-
laci Drážďan 11. listopadu 1813. Podle pařížských údajů ze-
mřel v Chlumci následkem svých zranění a celkového vyčerpání.
Jak se dostal do Chlumce, dosud nevíme. Bohatá literatura o
bitvě při Chlumu o něm mlčí. Archiválie k roku 1813 byly v
Drážďanech za poslední války zničeny. Neznáme tedy podrobnos-
ti francouzské kapitulace. Snad se dostal do Čech v trans-
portu zajatců /4/, který byl na podzim 1813 veden ze Saska
na pevnost do Hradce Králové nebo ho sem dal dopravit z "ve-
jenského kamarádství" generál Leopold Kinský, tehdejší pán
na Chlumci, sám v bitvě u Lipska raněný?

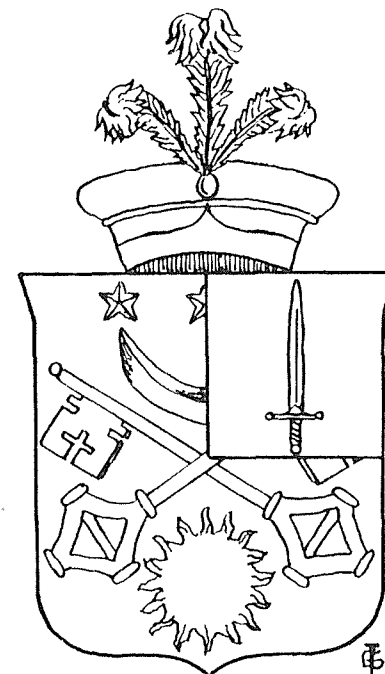
Starý hřbitov u S.Trojice
v Chlumci byl zrušen a prostor
parkově upraven. Kelem roku 1920
byla hrobka generálova likvide-
vána a jeho pozůstatky /podle
svědectví pamětníků uložené v
cínové rakvi s přílbou a šavlí/
odvezeny na nový městský hřbi-
tov. Pomník, pískovcový jehlan
s truchlicím andělem při levém
boku, pěkná empírová práce, byl
postaven na prostranství před
branou nového hřbitova, kde do-
sud stojí - želez bez nápisu. Do-
sud se zacheval i malý domek za
mestem přes Cidlinu /čp. II-2/
ve kterém generál skončil.

Jeho životní běh byl bohatý
a zajímavý, zde si však chci
povšimnout jeho šlechtictví a
erbu. Podle Campardona /1/ stal
se rytířem francouzského císař-
ství 2. února 1809 jako plukov-
ník a baronem 11. listopadu 1813
jako brigádní generál. Podle ú-
dajů z Musée national bylo to
však 14. června 1813, kdy mu byl
baronský titul potvrzen paten-
tem.

Obširnou genealogii rodu E-
mond d'Esclevin předkládá de
Courcelles /2/. U něho se doví-
dáme, že generál nebyl císař-
ským nověšlechticem, ale že pocházel ze starého šlechtic-
kého rodu provençalského a že jeho starší bratr Charles Fe-
lix, který zůstal věrný straně královské /!/, dostal potvr-
zení šlechtictví od krále Ludvíka XVIII. patentem ze dne
20. prosince 1817.

De Courcelles /2/ uvádí i blason štítu /nikoli celého
erbu/ Emendů. Neznáme však blíže podobu erbu, jakého gene-
rál užíval. Předpokládám proto, že jeho erb jako rytíře a
později i barona císařství /i jako důstojníka Čestné legie/
byl pozměněn erbem rodovým. Musée national k tomuto probl-
ému nemůže dát informaci, neboť desky s generálovými akty
shořely právě před 100 léty při požáru Velkého kancléřství
v bojích s pařížskou kemunou.

Proto příkládám k této zprávě jen rekonstrukci erbu podle
blasonu, jak jej uvádí de Courcelles /2/ a podle hierarchic-
kých pravidel napoleonské heraldiky /3/:
V červeném poli dva zlaté zkřížené klíče provázené v hlavě
štítu třemi zlatými hvězdami nad zlatým půlměsícem a v patě
štítu zlatým sluncem /erb rodový/. Označením barona císař-
ství byla levá červená svobodná čtvrt se zlatým vztyčeným

mečem se stříbrným jílcem /3/. Štít je zdoben barenským biretem /teque/, modrým se třemi stříbrnými pštrosími péry.

/Za ochotu při spolupráci vyjadřuji svůj dík W.Aichelburgovi /Víděň/ a kpt.V.Cheníčkovi /Chlumec n.C./

Ikai Štafl

Literatura:

- 1/ E.Campardon: Liste des membres de la noblesse impériale. Paris, 1889.
- 2/ M.de Cœurcelles: Dictionnaire universel de la noblesse de France. Paris, 1821.
- 3/ V.Král: Heraldika. Praha 1900.
- 4/ J.Kvičala: Dějiny Poděbrad a panství. Nymburk 1929.
- 5/ L.Novák: Karla Khuna Dějiny a kulturní obraz města Chlumce n.Cidl.Chlumec nad Cidlinou, 1932.
- 6/ J.G.Sommer: Das Königreich Böhmen, Bidschower Kreis. Prag, 1835.

ERBOVNÍ SEŠIT

číslo 10, červen 1971

Vydala Heraldická sekce Klubu vojenské historie při Vojenském historickém ústavu Praha, Praha - Žižkov, U Památníku 2.

Tištěno jako rukopis, vydáno pro vlastní potřebu.

Za věcnou správnost příspěvků odpovídají autoři.

Autoři kreseb: Karel Liška /str.32, 33/, Ikai Štafl /str.35/, Václav Štěch /str. 20 - 28/, Zdeněk M.Zenger /str. 17/.